

[Per Federspiel.]

om, at ministerens udtalelse falder ganske i tråd med udtalelsen fra statsministermødet på Frederiksberg rådhus sidste forår, hvor det udtrykkeligt betonedes, som det også gøres i særudtalelsen i embedsmandsrapporten, at formålet måtte være at lette de nordiske landes samarbejde med et udvidet europæisk marked. Derved er altså videreført det, som vi fra venstres side til stadighed har betegnet som de åbne døres politik — en politik, som vi er nødt til at føre, indtil der er opnået sådanne betingelser i Europa, at vor endelige økonomiske markedspolitik vil kunne fastlægges.

Det nordiske initiativ, der blev taget i 1968, var jo af en anden karakter end det, der arbejdedes på i 1950'erne. Hr. Ivar Nørgaard efterlyste den politiske beslutning. Det har nu aldrig været skik og brug her i Norden, at man traf beslutninger uden at undersøge betingelserne nøje. Der har måske været gjort for mange undersøgelser. Men når hr. Ivar Nørgaard nu vil springe til en beslutning uden at tage det ringeste hensyn til de meget saglige betragtninger, der på forskellige områder kommer til orde fra erhvervsorganisationer — fra de kredse, der til syvende og sidst skal bære hele udviklingen i et nordisk samarbejde — vil jeg dog advare hr. Ivar Nørgaard mod at sidde disse virkelig sagkyndige betragtninger overhørig alene for at opnå det teknisk bekvemme at træffe en politisk beslutning, som man kan arbejde ud fra. De vilkår, hvorunder disse forhandlinger føres, kender vi. Det er den stagnation, der er indtrådt i de europæiske integrationsbestrebelse, der stadig er præget af det gentagne franske veto mod en udvidelse af EEC.

Jeg må forstå ministerens redegørelse sådan, at den danske regering er indstillet på, at et nordisk fællesskab af langt videregående karakter end det hidtidige må oprettes, og at det ikke på nogen måde skal være et alternativ til den virkelige europæiske løsning, men tværtimod tjene som en forberedelse for de nordiske lande til deltagelse under den form, som de hver for sig måtte ønske det, i et stort europæisk fællesmarked. Tydeligere end ministeren sagde det tror jeg ikke det kan være sagt.

Også på et andet punkt indeholder ministerens redegørelse en klar stillingtagen fra

regeringens side, som skulle kunne bortvejre en del af de betænkeligheder, der er kommet til orde fra både handelens, industriens og landbrugets side, nemlig virkningerne af den påtænkte toldunion. Det siges ganske klart, at toldunionen ikke kan være et mål i sig selv. Jeg vil sige det sådan, at en toldunion måske er et nødvendigt led i et større europæisk samarbejde. Man har fra regeringens side indskrænket sig til at påpege, at det skulle være en slags legitimation over for omverdenen, med andre ord: det visitkort, der skulle styrke de nordiske lande i forhandlinger udadtil. Men samtidig er det fra regeringens side gjort klart — og det tror jeg man vil være beroliget ved — at der, uden at der sættes tidsfrister herfor, er tænkt på overgangsordninger, således at den danske industri ikke rammes af forøgede omkostninger til råvarer, halvfabrikata og egentlige driftsmidler, der ikke kan fremstilles i de nordiske lande.

I relation til den frie handel i Norden er en toldunion i realiteten uden betydning. Den nordiske handel har udfoldet sig under EFTA-konventionen, og der vil ikke ske nogen ændring i dette. Det er kun over for omverdenen, den ydre verden — og altså ikke en gang over for EFTA — at en toldunion vil få sine virkninger.

Det spørgsmål, vi vel skal tage stilling til her i tinget, er, hvor langt et sådant nordisk samarbejde kan udbygges til større effektivitet end den, der vil kunne opnås inden for rammerne af EFTA. Jeg er enig i, at der ud over det handelsmæssige, hvor EFTA jo ubestridelig har medført fordele for Danmark, om end fordele begrænset alene til industriens område, ikke består nogen realistisk mulighed i en udbygning af EFTA-samarbejdet.

I det nordiske oplæg fra embedsmændene peges der på en række opgaver, der vil kunne tages op i fællesskab med de gunstige virkninger, som uundgåeligt vil være en følge af, at der arbejdes inden for større enheder og med større bevægelighed. Der ligger efter venstres opfattelse utvivlsomt perspektiver i en harmonisering af de nordiske landes konjunkturpolitik, pengepolitik, valutapolitik og i det hele den langsigtede økonomiske politik i relation både til offentlige arbejder, offentlige foranstaltninger og den erhvervmæssige udvikling. Det er også vig-